

Nevypořádání se s návrhem na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU dovolacím soudem

Pokud se Nejvyšší soud vůbec nezabývá podáním účastníka řízení, poruší tím jeho právo na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. To platí tím spíše v situaci, kdy v takovém podání navrhne účastník řízení položení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU, a nedočká se tak ani jejího položení, ani řádného vysvětlení, proč otázka položena nebyla.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 3284/25 ze dne 3.6.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky Mgr. M.K., zastoupené advokátkou Mgr. Z.C., sídlem B., proti usnesení Nejvyššího soudu č. j. 29 Cdo 1499/2024-559 ze dne 30. 7. 2025, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze č. j. 10 Cmo 3/2022-425 ze dne 3. 10. 2023 a proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 158 Cm 3/2019-306 ze dne 22. 11. 2021, za účasti Nejvyššího soudu, Vrchního soudu v Praze a Městského soudu v Praze jako účastníků řízení a T.H. a S.H., jako vedlejších účastníků řízení, tak, že Nejvyšší soud usnesením č. j. 29 Cdo 1499/2024-559 ze dne 30. 7. 2025 porušil právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 29 Cdo 1499/2024-559 ze dne 30. 7. 2025 se proto ruší. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Stěžovatelka se v řízení před obecnými soudy domáhala vůči vedlejším účastníkům určení, že je vlastnící nemovitostí zapsaných na listu vlastnictví č. X pro katastrální území Y, vedeném u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, katastrální pracoviště Příbram v katastru obce Y (dále jen "nemovitosti"). Nemovitosti byly předmětem kupní smlouvy ze dne 29. 8. 2018 uzavřené mezi stěžovatelkou a vedlejšími účastníky v rámci insolvenčního řízení. Vedlejší účastníci byli následně zapsáni jako vlastníci v katastru nemovitostí, stěžovatelka však s převodem nemovitostí nesouhlasí a v různých soudních řízeních usiluje o jejich navrácení do svého vlastnictví.

2. V řízení o žalobě stěžovatelky na určení, že je vlastnící nemovitostí, Městský soud v Praze jako prvoinstanční soud uzavřel, že stěžovatelka nemá naléhavý právní zájem na požadovaném určení, neboť v rámci insolvenčního řízení vedeného na její majetek byly zjištěny a následně z výtěžku prodeje nemovitostí uspokojeny pohledávky zajištěných věřitelů. Dle městského soudu tak nelze uvažovat ani o preventivní povaze určovací žaloby.

3. Vrchní soud v Praze potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, přičemž rovněž zdůraznil, že v insolvenčním řízení byly zjištěny pohledávky zajištěných věřitelů, nemovitosti byly na základě pokynů těchto věřitelů zpeněženy prodejem mimo dražbu, přičemž platnost kupní smlouvy mohla být zpochybněna toliko v řízení o žalobě podle § 289 odst. 3 insolvenčního zákona; postup předvídaný

tímto ustanovením nelze obcházet žalobou o určení vlastnického práva. Stěžovatelka měla možnost napadnout kupní smlouvu v rámci insolvenčního řízení, což ostatně i učinila; v takto započatém řízení ale řádně nepokračovala, jelikož podanou žalobu následně sama změnila na žalobu o určení vlastnictví. Její argumentace, založená primárně na zpochybnění práva zajištěných věřitelů udělit v insolvenčním řízení pokyny ke zpeněžení nemovitostí a na zpochybnění oprávnění insolvenčního správce zpeněžit nemovitosti, však není způsobilá zpochybnit vlastnické právo vedlejších účastníků k nemovitostem, které řádně nabyli v rámci insolvenčního řízení stěžovatelky.

4. Nejvyšší soud odmítl dovolání stěžovatelky jako nepřípustné, neboť rozhodnutí nižších soudů shledal za souladné s ustálenou judikaturou dovolacího soudu. Stejně jako nižší soudy, i dovolací soud zdůraznil, že stěžovatelka nemá naléhavý právní zájem na požadovaném určení již proto, že měla k dispozici jiný právní nástroj, konkrétně žalobu podle § 289 odst. 3 insolvenčního zákona. Dovolací soud se nezabýval dalšími právními otázkami uvedenými v dovolání, neboť napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívalo (mimo jiné) na posouzení dovolacím soudem vypořádaných právních otázek, které vedou samostatně k výsledku dosaženému rozhodnutím odvolacího soudu.

II. Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka nesouhlasí se závěry obecných soudů a namítá, že napadenými rozhodnutími bylo porušeno její právo na ochranu vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě, dále právo na soudní ochranu a spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy a právo na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Tato porušení spatřuje stěžovatelka v tom, že soudy postupovaly formalisticky, odmítly se zabývat podstatou sporu a neposkytly stěžovateli účinnou ochranu jejího vlastnického práva a práv vyplývajících z jejího postavení spotřebitele. Soudy omezily své rozhodování na procesní otázky a nepřihlédly k okolnostem, které jednoznačně svědčily o neplatnosti právního jednání, jež vedlo ke ztrátě jejího jediného obydlí.

6. Stěžovatelka uvádí, že k převodu nemovitostí došlo na základě absolutně neplatné úvěrové smlouvy. V insolvenčním řízení stěžovatelka opakovaně vznesla námitku neplatnosti úvěrové a zástavní smlouvy, na jejichž základě pohledávka vznikla. Insolvenční soud se však tímto nezabýval a pohledávku věřiteli přiznal pouze proto, že ji nepopřela insolvenční správce. Došlo tedy k legalizaci pochybné pohledávky. Kupující dle stěžovatelky nemohli být v dobré víře, neboť byli prokazatelně informováni o sporném a nezákonném postupu insolvenční správce i o tom, že ve věci probíhá soudní řízení. Za těchto okolností nemohli legitimně nabýt vlastnické právo, neboť jim muselo být známo, že převáděný majetek je zatížen vážnými právními vadami.

7. Naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva spatřovala stěžovatelka zejména v tom, že se jedná o její jediný majetek sloužící k uspokojení základních bytových potřeb. Stěžovatelka zdůrazňuje, že v předmětných nemovitostech má dosud své trvalé i faktické bydliště a v případě, že by o nemovitosti přišla, nemá k dispozici žádné jiné bydlení. Určení vlastnictví má zásadní význam pro její právní jistotu, ochranu ústavně zaručeného práva vlastnit majetek i pro posouzení souvisejících nároků, zejména vůči insolvenční správce a z titulu bezdůvodného obohacení.

8. Co se týče možnosti popřít předmětnou pohledávku, stěžovatelka upozorňuje, že v době vedení insolvenčního řízení nedisponovala žádným prostředkem, kterým by mohla pohledávku popřít. Tehdy účinné znění § 192 odst. 1 insolvenčního zákona totiž tuto možnost dlužníkovi upíralo a svěřovalo ji výlučně insolvenčnímu správci. Tato právní úprava byla následně shledána protiústavní a zrušena nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/19 ze dne 2. 7. 2019, který výslovně konstatoval, že vyloučení dlužníka z možnosti popřít pohledávku zajištěného věřitele představuje porušení jeho práva na soudní ochranu a spravedlivý proces.

9. Dovolací soud se dle stěžovatelky omezil na formální posouzení procesních otázek, aniž by se zabýval podstatou věci - tedy zda byla kupní smlouva, která vedla ke ztrátě vlastnického práva stěžovatelky, vůbec platná. Takový formalistický přístup stěžovatelce znemožnil reálný přístup k soudní ochraně a vedl k zásahu do jejích ústavně zaručených práv na ochranu vlastnictví a spravedlivý proces.

10. V průběhu dovolacího řízení stěžovatelka podáním ze dne 10. 4. 2024 navrhla, aby Nejvyšší soud položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU týkající se aplikace práva EU při ochraně dlužníka (spotřebitele) v insolvenčním řízení. Návrh měl objasnit, zda je slučitelné s právem EU, že dlužník nemá účinnou možnost věcného přezkumu sporné pohledávky zajištěného věřitele, přestože z ní vyplývá ztráta jediného obydlí. Nejvyšší soud však návrh v odůvodnění napadeného usnesení vůbec nezminil, nereagoval na něj a nevysvětlil, proč jej nepovažoval za relevantní. Tím stěžovatelce znemožnil účinně hájit její práva zaručená právem EU a odepřel jí právo na zákonného soudce a právo na soudní ochranu a spravedlivý proces.

11. Nadto se dle stěžovatelky městský soud dopustil porušení práva na zákonného soudce tím, že věc po celou dobu řízení byla posuzována jakožto obchodní spor, přestože věc byla od samého počátku pravým incidenčním sporem, který spadá do agendy insolvenčního úseku městského soudu dle rozvrhu práce. Tento argument stěžovatelka dále detailně rozvíjí v doplnění ústavní stížnosti ze dne 22. 1. 2026.

III. Vyjádření k ústavní stížnosti a replika stěžovatelky

12. Ústavní soud požádal Nejvyšší soud o vyjádření k ústavní stížnosti (srov. § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu). Především vyzval Nejvyšší soud, aby se vyjádřil k argumentaci stěžovatelky týkající se nevypořádání se s návrhem na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU, a aby vyložil, proč napadené usnesení vůbec nereflextuje (ani nezmiňuje) podání stěžovatelky Nejvyššímu soudu ze dne 10. 4. 2024 nadepsané "Žádost o podání předběžné otázky Soudnímu dvoru EU".

13. Nejvyšší soud ve svém vyjádření ze dne 16. 12. 2025 zopakoval závěry napadeného rozhodnutí. Ve vztahu k nepoložené předběžné otázce uvedl, že stěžovatelkou formulovaná předběžná otázka se nevztahovala k řešení (ne)platnosti kupní smlouvy, tedy k otázce řešené v dovolacím řízení. Navrhovaná otázka nemohla mít vliv na rozhodnutí o žalobě na určení vlastnického práva k nemovitostem. Řešení stěžovatelkou formulované otázky by tedy nemělo a nemohlo mít vliv na výsledek dovolacího řízení.

14. Nejvyšší soud připustil, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně nezminil, proč považoval žádost o položení předběžné otázky za neopodstatněnou, nicméně názor Nejvyššího soudu plyne již z formy a důvodů usnesení o odmítnutí dovolání. V tomto ohledu Nejvyšší soud poukázal na pasáž odůvodnění svého usnesení, kde obecně uvádí, proč se blíže nezabýval dalšími právními otázkami v dovolání uplatněnými.

15. Stěžovatelka v replice ze dne 22. 1. 2026 označila vyjádření Nejvyššího soudu za nepřesvědčivé, formalistické a v několika ohledech i nepřesné. Těžištěm stěžovatelkou formulované předběžné otázky byla právě platnost kupní smlouvy a její dopady na vlastnické právo stěžovatelky, a to v kontextu povinností vyplývajících z unijního práva (směrnice 93/13/EHS). Nadto stěžovatelka zdůraznila, že předběžnou otázku nepokládá účastník řízení, nýbrž soud, a proto i kdyby Nejvyšší soud shledal formulaci návrhu stěžovatelky za nepřesnou, měl možnost (a také povinnost) položit předběžnou otázku vlastní a formulovat ji tak, aby odpovídala potřebám rozhodnutí.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

16. Ústavní soud shledal v této věci naplnění procesních předpokladů ústavní stížnosti. Ta byla podána včas osobou oprávněnou a řádně zastoupenou. K jejímu projednání je Ústavní soud příslušný a jde zároveň o návrh přípustný, s výjimkou námitky porušení práva na zákonného soudce, kterou stěžovatelka vznesla poprvé až v ústavní stížnosti.

17. Námitku porušení čl. 38 odst. 1 Listiny shledal Ústavní soud nepřipustnou s ohledem na nevyčerpání opravných prostředků, jak to vyžaduje § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu. Stěžovatelčiny námitky o porušení práva na zákonného soudce tím, že žaloba měla být nesprávně přidělena obchodnímu úseku městského soudu, byla stěžovatelkou vznesena až v řízení o ústavní stížnosti. Stěžovatelka nijak nebrojila proti příslušnosti ani obsazení soudu v nalézacím ani v odvolacím řízení; tento argument nevznesla ani v dovolání, v němž naopak požadovala, aby dovolací soud vrátil věc prvoinstančnímu soudu k dalšímu řízení. Obecné soudy se tak tímto argumentem nemohly vůbec zabývat. Takové uplatnění ústavněprávních námitek považuje Ústavní soud za nepřipustné a jejich projednání by bylo porušením jednoho z důležitých aspektů zásady subsidiarity řízení před Ústavním soudem. Ta nespočívá jen ve vyčerpání procesních prostředků ve formálním smyslu, nýbrž obsahuje i požadavek predestinace relevantních námitek obecným soudům, jimž ochrana všech základních práv a svobod přísluší (čl. 4 Ústavy). Právě tento aspekt ochranné funkce obecných soudů vymezuje jejich vztah k Ústavnímu soudu a nepřipouští, aby Ústavní soud vystupoval jako další instance soudního řízení v situaci, kdy nebyly využity opravné prostředky uplatnitelné v předchozím řízení před obecnými soudy. Z hlediska předmětu řízení o ústavní stížnosti tak jde o nepřipustný návrh v materiálním smyslu (tzv. vnitřní subsidiarita). Ústavní soud nemůže efektivně posoudit, zda obecné soudy v napadeném řízení jako celku selhaly při ochraně ústavních práv stěžovatelky, pokud její vinou nedostaly příležitost se tvrzeným porušením zabývat (srov. nález sp. zn. III. ÚS 1047/16 ze dne 20. 12. 2016, bod 17, a judikatura tam citovaná).

V. Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

18. Ústavní soud posoudil obsah ústavní stížnosti a dospěl k závěru, že v části směřující proti usnesení Nejvyššího soudu je důvodná.

19. Právo na soudní ochranu zaručuje každému procesní cestu, jak se před soudem domoci svých práv. Vedle práva na přístup k soudu a garancí soudcovské nezávislosti a nestrannosti pak judikatura Ústavního soudu dovodila také řadu procesních záruk, jimž musí soudy dostát, aby poskytovaná soudní ochrana splňovala ústavní požadavky. Jde typicky o základní principy dokazování nebo dodržení principů demokratického právního státu při poskytování soudní ochrany (např. ochrana právní jistoty, dělby moci či zákaz libovůle). Procesním požadavkem, který judikatura dovodila z čl. 36 odst. 1 Listiny právě ve spojení se základními principy demokratického právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy, je také právo na řádné odůvodnění soudního rozhodnutí (viz např. nález sp. zn. I. ÚS 285/25, bod 22, a judikatura tam citovaná). Jeho smyslem je, aby se jednotlivec dozvěděl, proč soud o jeho věci rozhodl tak, jak rozhodl. Představuje nezbytný předpoklad pro zamezení libovůle a možnost následné kontroly - rozhodnutí, které řádné odůvodnění postrádá, není přezkoumatelné (viz nález sp. zn. I. ÚS 52/25 ze dne 25. 2. 2026 a judikatura tam citovaná). Právu na řádné odůvodnění obecně odpovídá povinnost soudu seznámit účastníky s klíčovými úvahami, které jej vedly k danému rozhodnutí, přičemž se soud vždy musí vypořádat s relevantními argumenty, jež buď vznesou účastníci, nebo plynou z právního řádu.

20. Typickým porušením práva na soudní ochranu jsou situace, kdy soud ignoruje, resp. nijak neodpoví na určitý relevantní argument, který mohl ovlivnit výsledek řízení. Porušením práva na soudní ochranu tak může být například stereotypní či automatizované odůvodnění odmítnutí dovolání (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 24. 1. 2017 ve věci Paradiso a Campanelli proti Itálii,

stížnost č. 25358/12, bod 210) či nereagování soudu na argumentaci dovolatele, která pro výsledek řízení může být rozhodující (srov. rozsudek ESLP ze dne 11. 7. 2017 ve věci *Moreira Ferreira* proti Portugalsku č. 2, stížnost č. 19867/12, bod 84). K porušení práva na soudní ochranu může dojít také tím, že obecný soud poruší svou povinnost posoudit tvrzený rozpor vnitrostátní právní úpravy s právem EU či povinnost položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU (srov. nálezy sp. zn. I. ÚS 2839/21 ze dne 22. 11. 2022, sp. zn. III. ÚS 2857/15 ze dne 24. 5. 2017 či sp. zn. II. ÚS 2390/15 ze dne 8. 12. 2015). Přestože Listina ani Úmluva jednotlivci negarantují právo na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru, je to právě arbitrární či nedostatečně odůvodněné rozhodnutí o nepoložení předběžné otázky, jež může vést k porušení pravidel spravedlivého procesu (srov. rozsudek ESLP ze dne 20. 9. 2011 ve věci *Ullens de Schooten a Rezabek* proti Belgii, č. stížností 3989/07 a 38353/07, § 59).

21. Úkolem Ústavního soudu není posoudit, zda v konkrétní věci měla či neměla být položena předběžná otázka, a už vůbec ne, zda by taková předběžná otázka mohla něco změnit na výsledku vnitrostátního sporu. Avšak v případě, kdy se soud poslední instance (ve smyslu čl. 267 odst. 3 SFEU) rozhodne předběžnou otázku nepoložit, Ústavní soud přezkoumává kvalitu odůvodnění nepoložení předběžné otázky, tj. zda soud jasně a srozumitelně vysvětlil, proč nepovažoval za vhodné či potřebné obrátit se v dané věci s předběžnou otázkou na Soudní dvůr. Tento požadavek spravedlivého procesu totiž plyne jak z judikatury Ústavního soudu (srov. např. nález sp. zn. II. ÚS 1009/08 ze dne 8. 1. 2009 či nález sp. zn. III. ÚS 3808/14 ze dne 26. 2. 2015), tak i z judikatury obou evropských soudů.

22. Podle ustálené judikatury Soudního dvora (viz rozsudek ze dne 6. 10. 1982 ve věci 283/81 *CILFIT*) platí, že vnitrostátní soud, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, může být zproštěn povinnosti podat předběžnou otázku pouze v případě, že vznesená otázka není relevantní, nebo že dotčené ustanovení unijního práva již bylo předmětem výkladu Soudního dvora (*acte éclairée*), případně že výklad unijního práva je natolik zřejmý, že není ponechán prostor pro žádnou rozumnou pochybnost (*acte clair*; viz také rozsudek Soudního dvora ze dne 4. 10. 2018 ve věci *Komise* proti Francii, C-416/17, či rozsudek Soudního dvora ze dne 6. 10. 2021 ve věci *Consortio Italian Management*, C-561/19).

23. Z judikatury Ústavního soudu i ESLP dále plyne, že především pokud sám účastník řízení explicitně požaduje položení předběžné otázky a soud posledního stupně takovému návrhu nevyhoví, musí soud v odůvodnění svého rozhodnutí pečlivě vysvětlit, v souladu s kterou výjimkou formulovanou v judikatuře Soudního dvora tak učinil [srov. např. nález sp. zn. IV. ÚS 2607/17 ze dne 4. 9. 2018; rozsudek ESLP ze dne 28. 8. 2018 ve věci *Somorjai* proti Maďarsku, stížnost č. 60934/13, bod 57; rozsudek ESLP ze dne 8. 4. 2014 ve věci *Dhabi* proti Itálii, stížnost č. 17120/09, bod 31]. Rozsah a kvalita odůvodnění mají odrážet relevanci předběžné otázky pro správné rozhodnutí ve věci; vyloučeno není ani stručné odůvodnění (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 24. 4. 2018 ve věci *Baydar* proti Nizozemí, stížnost č. 55385/14, bod 42), nepostačí však pouhý odkaz na čl. 267 odst. 3 SFEU (srov. rozsudek ESLP ze dne 16. 12. 2025 ve věci *Gondert* proti Německu, stížnost č. 34701/21).

24. ESLP ve své judikatuře konzistentně uvádí, že ačkoli z Úmluvy neplyne právo účastníků řízení před soudem poslední instance na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru, férovost takového soudního řízení může být narušena, pokud soud předběžnou otázku nepoloží svévolně, tedy v některé ze tří situací: (a) pokud daná věc nesplňuje jednu z výjimek stanovených judikaturou Soudního dvora, (b) pokud k odmítnutí dojde z jiného než stanoveného důvodu, či (c) pokud nepoložení předběžné otázky není řádně odůvodněno (viz *Gondert* proti Německu, bod 35 a judikatura tam citovaná). Povinnost odůvodnit soudní rozhodnutí (a tedy i nepoložení předběžné otázky) slouží k tomu, aby účastníci řízení porozuměli výsledku soudního řízení, a je klíčovou pojistkou proti svévoli soudů. Odůvodnění rozhodnutí navíc účastníkům řízení ukazuje, že byli vyslechnuti, a tím přispívá k jejich

větší ochotě přijmout rozhodnutí soudu (srov. rozsudek ESLP ze dne 11. 4. 2019 ve věci Harisch proti Německu, stížnost č. 50053/16, bod 33).

25. Ve výše citovaném rozsudku Gondert proti Německu posuzoval ESLP situaci, kdy německý soud poslední instance nevyhověl návrhu účastníka řízení na položení předběžné otázky a v odůvodnění pouze uvedl, že "posoudil otázku své povinnosti obrátit se na Soudní dvůr v souladu s čl. 267 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie." Dle ESLP takovéto vypořádání návrhu na položení předběžné otázky nesplňuje požadavky spravedlivého procesu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť z tohoto odůvodnění se účastník řízení nedozvídá, která z výjimek podle doktríny CILFIT byla v dané věci použita.

26. Podobně i Soudní dvůr od vnitrostátních soudů vyžaduje, aby v případě nepoložení předběžné otázky účastníkům řízení vždy specificky a konkrétně vysvětlily, proč mají za to, že se uplatní některá ze tří výjimek CILFIT, a proč lze tedy důvodně upustit od položení předběžných otázek Soudnímu dvoru (srov. rozsudky Soudního dvora ze dne 24. 3. 2026 ve věci Remling, C-767/23, a ze dne 15. 10. 2024 ve věci KUBERA, C-144/23). Pokud má vnitrostátní soud za to, že je navrhovaná předběžná otázka pro řešení sporu nepodstatná (tj. výjimka irrelevance) nebo že již v judikatuře Soudního dvora byla vyřešena (tj. výjimka *acte éclairé*), postačí pouze stručné zdůvodnění; pokud však vnitrostátní soud považuje správný výklad unijního práva za naprosto zřejmý a dovolává se výjimky *acte clair*, musí tento svůj právní názor doplnit o podrobnější odůvodnění (srov. Remling, body 35 až 37).

27. Nejvyšší soud v napadeném usnesení nevěnoval unijnímu právu vůbec žádnou pozornost. Explicitní návrh stěžovatelky, aby se dovolací soud obrátil na Soudní dvůr s předběžnou otázkou, se v napadeném rozhodnutí vůbec nezmiňuje. Ústavní soud nepřehlédl, že tento návrh stěžovatelka neuplatnila v samotném dovolání podaném dne 12. 12. 2023, nýbrž až v jeho doplnění ze dne 10. 4. 2024, tedy po uplynutí dovolací lhůty. Dovolací soud však toto podání stěžovatelky v odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec nezmiňuje, nijak se k němu nevyjadřuje a ve svém právním posouzení se nevypořádává ani s jeho obsahem, ani s jeho případnou opožděností, pokud by otvíralo nové právní otázky či novou argumentaci (což se však stěžovatelka snaží ve své argumentaci vyvrátit).

28. V dosavadní judikatuře Ústavní soud shledal svévolným a v rozporu s právem na soudní ochranu například postup Nejvyššího soudu, který se z důvodu vlastního pochybení neseznámil s doplňujícím podáním stěžovatelek zahrnujícím nejen tři nově předestřené dovolací důvody, ale i doplnění a rozvedení dovolacích důvodů uvedených v dovolání (nález sp. zn. II. ÚS 1096/17 ze dne 19. 12. 2017); nebo také postup Nejvyššího soudu, který opomenul vyjádření účastníka řízení k dovolání a nereagoval na něj v písemném vyhotovení svého rozhodnutí (nález sp. zn. I. ÚS 52/25 ze dne 25. 2. 2026). Napadené rozhodnutí Nejvyššího soudu by tak v přezkumu ústavnosti neobstálo již proto, že podání stěžovatelky ze dne 10. 4. 2024 zůstalo dovolacím soudem zcela opomenuto; a fortiori pak neobstojí v situaci, kdy se stěžovatelka tímto podáním domáhala položení předběžné otázky a nedočkala se ani jejího položení, ani řádného vysvětlení, proč otázka položena nebyla.

29. Ústavní soud tímto nepředjímá, zda předběžná otázka měla či neměla být dovolacím soudem položena; předběžná otázka je totiž primárně nástrojem v rukou obecného soudu, který sám musí posoudit její potřebu a relevanci pro konkrétní spor. V případě nepoložení předběžné otázky však musí soud poslední instance uvést důvody, proč se má v rámci daného sporu uplatnit některá ze tří výjimek CILFIT. Účastník řízení se tak musí z odůvodnění rozhodnutí dozvědět, zda jím navrhovaná otázka byla pro věc nerelevantní, zda již byla v judikatuře Soudního dvora vyřešena, nebo zda soud považoval výklad unijního práva za tak jednoznačný, že se na Soudní dvůr nepotřeboval obrátit.

30. Nejvyšší soud těmito požadavkům plynoucím z judikatury Ústavního soudu i obou evropských soudů nedostál a podání stěžovatelky ze dne 10. 4. 2024, jehož součástí byl i návrh na položení

předběžné otázky, v odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec nerefletoval. Tím porušil právo stěžovatelky na soudní ochranu. Toto pochybení nemůže být zhojeno tím, že Nejvyšší soud ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že navrhovaná otázka neměla a nemohla mít vliv na výsledek dovolacího řízení.

31. Vzhledem k tomu, že Ústavní soud shledal porušení základních práv a svobod stěžovatelky v procesních aspektech napadeného rozhodnutí Nejvyššího soudu a po vrácení věci bude Nejvyšší soud o podaném dovolání rozhodovat znovu, není podle Ústavního soudu namístě, aby se nyní zabýval ostatními námitkami týkajícími se porušení hmotných práv stěžovatelky. Ochrana základních práv a svobod stěžovatelky bude nadále především povinností obecných soudů (čl. 4 Ústavy). Ve zbytku tedy ústavní stížnost odmítl jako prozatím zjevně neopodstatněnou (obdobně viz nález sp. zn. III. ÚS 3397/23 ze dne 9. 9. 2024, bod 26, či nález sp. zn. III. ÚS 2300/21 ze dne 8. 11. 2023, bod 64).

32. Ústavní soud proto, aniž by se zabýval meritem věci, jehož projednání náleží obecným soudům, ústavní stížnosti částečně vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadený rozsudek Nejvyššího soudu zrušil. Návrhu na odklad vykonatelnosti napadených rozhodnutí, který stěžovatelka podala v doplnění ústavní stížnosti dne 10. 5. 2026, Ústavní soud s ohledem na výsledek řízení nevyhověl.

Další články:

- [Soudní poplatek](#)
- [Platy státních zástupkyň](#)
- [Náklady řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Propuštění duchovních \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Skutková zjištění](#)
- [Tarifní hodnota \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předčasný důchod](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Prozatímní rozhodnutí](#)
- [Prozatímní rozhodnutí](#)
- [Imise \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)